

I

(Актове, приети по силата на Договорите за ЕО/Евратом, чието публикуване е задължително)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1099/2009 НА СЪВЕТА

от 24 септември 2009 година

относно защитата на животните по време на умъртвяване

(текст от значение за ЕИП)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 37 от него,

като взе предвид предложението на Комисията,

като взе предвид становището на Европейския парламент ⁽¹⁾,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽²⁾,

след консултация с Комитета на регионите,

като има предвид, че:

(1) Директива 93/119/ЕО на Съвета от 22 декември 1993 г. относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване ⁽³⁾ определя общи минимални правила за защита на животните по време на клане или умъртвяване в рамките на Общността. От приемането си тази директива не е била съществено изменяна.

(2) Умъртвяването на животни може да предизвика болка, уплаха, страх или други форми на страдание у животните дори и в условия, които са най-добри в техническо отношение. Някои операции, свързани с умъртвяването, могат да бъдат стресиращи и всяка техника за зашеметяване притежава известни недостатъци. Стопанските оператори, както и всяко лице, участващо в умъртвяването на животни, следва да предприемат необходимите мерки, за да се избегне болката и да се сведат до минимум уплахата и страданието на животните в процеса на клане или умъртвяване, като се вземат предвид най-добрите практики в тази област и разрешените съгласно

настоящия регламент методи. Поради това следва да се счита, че болката, уплахата или страданието могат да бъдат избегнати, в случай че стопанските оператори, както и всяко лице, участващо в умъртвяването на животни, нарушават някое от изискванията на настоящия регламент или прилагат разрешени практики, без да вземат предвид най-актуалните технологии, като причиняват на животните, случайно или умишлено, болка, уплаха или страдание.

(3) Защитата на животните по време на клане или умъртвяване влиза в обхвата на правото на Общността от 1974 г., а с Директива 93/119/ЕО се затвърждава още повече. Наблюдават се обаче големи несъответствия между отделните държави-членки в прилагането на тази директива и се посочват значителни проблеми и различия във връзка с хуманното отношение към животните, които могат да се отразят на конкурентоспособността между стопанските оператори.

(4) Хуманното отношение към животните е ценност на Общността, установена с Протокол (№ 33) относно закрилата и хуманното отношение към животните, приложен към Договора за създаване на Европейската общност („Протокол (№ 33)“). Защитата на животните по време на клане или умъртвяване е обществен въпрос, който се отразява на отношението на потребителите към селскостопанските продукти. Освен това, по-добрата защита на животните по време на клане допринася за по-високото качество на месото и оказва непряко положително въздействие върху трудовата безопасност в кланиците.

(5) Националното законодателство относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване оказва въздействие върху конкуренцията и съответно върху функционирането на вътрешния пазар на продукти от животински произход, включени в приложение I към Договора за създаване на Европейската общност. Необходимо е да се определят общи правила, за да се гарантира рационалното развитие на вътрешния пазар за тези продукти.

⁽¹⁾ Становище от 6 май 2009 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽²⁾ Становище от 25 февруари 2009 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽³⁾ ОВ L 340, 31.12.1993 г., стр. 21.

- (6) Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ), създаден с Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните⁽¹⁾, при две становища относно хуманното отношение към животните като аспект от основните системи за зашеметяване и умъртвяване на някои видове животни, а именно относно хуманното отношение към животните като аспект от основните системи за зашеметяване и умъртвяване на основните видове животни, отглеждани за търговски цели през 2004 г., и относно хуманното отношение към животните като аспект от основните системи за зашеметяване и умъртвяване на елени, кози, зайци, шрауси, патици, гъски и пъдпъдъци, отглеждани за търговски цели — през 2006 г. Правото на Общността в тази област следва да се актуализира, за да се вземат предвид посочените научни становища. Препоръките за постепенно премахване на употребата на въглероден диоксид при свинете, както и на употребата на електрически ток във водна баня за зашеметяване на птиците не са включени в настоящия регламент, тъй като от оценката на въздействието стана ясно, че към настоящия момент тези препоръки не са икономически приемливи в ЕС. Въпреки това е важно в бъдеще това обсъждане да продължи. За тази цел Комисията следва да подготви и представи доклад на Европейския парламент и на Съвета относно различните методи за зашеметяване на птици, и по-специално груповото зашеметяване чрез електрически ток във водна баня. Освен това, от настоящия регламент следва да се изключат други препоръки, тъй като те се отнасят за технически параметри, които следва да бъдат включени в мерките за изпълнение или в насоките на Общността. В настоящия регламент не са включени препоръки относно рибовъдството поради необходимостта от допълнително научно становище и икономическа оценка в тази област.
- (7) През 2007 г. Световната организация за здравеопазване на животните (ОИЕ) прие Кодекса за здравеопазване на сухоземните животни, включващ насоки за клането на животни и за умъртвяването на животни с цел контрол на заболяванията. Тези международни насоки съдържат препоръки относно манипулациите, фиксирането, зашеметяването и обезкръвяването на животни в кланици и умъртвяването на животни при избухване на епидемии от заразни болести. Тези международни стандарти следва също да бъдат отразени в настоящия регламент.
- (8) След приемането на Директива 93/119/ЕО законодателството на Общността относно безопасността на храните, приложимо за кланиците, бе съществено изменено с приемането на Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно хигиената на храните⁽²⁾ и Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход⁽³⁾. В посочените регламенти се подчертава отговорността на стопанските оператори от хранително-вкусовата промишленост за гарантиране безопасността на храните. Кланиците подлежат и на процедура за предварително одобряване, при която конструкцията, разположението и оборудването се проверяват от компетентния орган, за да се гарантира съответствието им със съответните технически правила за безопасност на храните. Загрижеността във връзка с хуманното отношение към животните следва да се интегрира по-пълно в кланиците, в тяхната конструкция и разположение, както и използването в тях оборудване.
- (9) Официалните проверки в хранителната верига също бяха реорганизираны с приемането на Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните⁽⁴⁾ и на Регламент (ЕО) № 854/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за определяне на специфичните правила за организирането на официален контрол върху продуктите от животински произход, предназначени за човешка консумация⁽⁵⁾.
- (10) Условиата, при които се умъртвяват животните, отглеждани за селскостопански цели, се отразяват пряко или непряко върху пазара на храни, фуражи или други продукти, както и върху конкурентоспособността на съответните стопански оператори. Поради това тези операции по умъртвяване следва да бъдат уредени в правото на Общността. Традиционните селскостопански видове като коне, магарета, говеда, овце, кози или свине обаче могат да се отглеждат и с друга цел, какъвто е случаят например с домашните любимци, цирковите животни, животните, използвани за работа или при спортни прояви. Когато животни от такива видове се умъртвяват с цел производство на храна или други продукти, тези дейности следва да попадат в обхвата на настоящия регламент. Следователно умъртвяването на диви или заблудени животни за целите на контрола на огнището не попада в обхвата на настоящия регламент.
- (11) За рибите са характерни съществени физиологични различия спрямо сухоземните животни и отглежданата в изкуствена среда риба се коли и умъртвява в съвсем различен контекст, по-специално по отношение на процеса на проверка. Освен това, научните изследвания за зашеметяването на рибите са много по-малко напреднали от тези за другите селскостопански видове. Следва да бъдат установени отделни стандарти за защита на рибите при умъртвяване. Поради това разпоредбите, приложими за рибите, следва да се ограничат понастоящем до ключовия принцип. Допълнителните инициативи на Общността следва да се основават на направена от ЕОБХ научна оценка на риска относно клането и умъртвяването на риба, в която е отразено социалното, икономическото и административното въздействие.

⁽¹⁾ ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 55.

⁽⁴⁾ ОВ L 191, 28.5.2004 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ L 226, 25.6.2004 г., стр. 83.

- (12) Етичен дълг е продуктивните животни да се умъртвяват при жестока болка, когато не съществува икономически жизнеспособен начин за облекчаване на тази болка. В преобладаващите случаи животните могат да бъдат умъртвявани, като се спазват съответните условия за хуманно отношение към тях. При изключителни обстоятелства обаче, като например инциденти в отдалечени райони, когато компетентният персонал и оборудването не могат да достигнат до животните, спазването на правилата за оптимално хуманно отношение към животните би могло да удължи страданието им. Следователно е целесъобразно в интерес на животните неотложното умъртвяване да бъде изключено от прилагането на някои разпоредби на настоящия регламент.
- (13) Понякога е възможно животните да бъдат опасни за хората, като евентуално застрашават живота им, причиняват им сериозни наранявания или им предават смъртоносни заболявания. Предотвратяването на тези опасности обикновено се осъществява чрез съответно фиксиране на животните, но е възможно при определени обстоятелства да се наложи умъртвяването на опасни животни, за да се отстранят тези рискове. В такива обстоятелства умъртвяването невинаги може да се осъществи в най-добри условия на хуманно отношение към животните поради неотложността на положението. Ето защо е необходимо да се ползва дерогация от задължението за зашеметяване или незабавно умъртвяване на животните в тези случаи.
- (14) Ловните дейности или любителските риболовни дейности протичат в контекст, за който са характерни условия за умъртвяване, твърде различни от прилаганите за селскостопанските животни, и ловът е предмет на специално законодателство. Следователно е целесъобразно умъртвяването по време на лов или любителски риболов да бъде изключено от обхвата на настоящия регламент.
- (15) В Протокол № (33) се подчертава необходимостта от спазването на законовите или административните разпоредби и на характерните за съответната държава-членка обичаи, свързани по-специално с религиозните обреди, културните традиции и регионалното наследство, при формулирането и прилагането на политиките на Общността, *inter alia*, в областта на селското стопанство и вътрешния пазар. Следователно е целесъобразно културните мероприятия да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент, в случай че изискването за хуманно отношение към животните би се отразило отрицателно върху самото естество на съответното мероприятие.
- (16) Освен това, културните традиции са свързани с унаследен, установен или обичаен начин на мислене, действие или поведение, включващ идеята за нещо предадено или придобито от предшественик. Те допринасят за поддържането на дълготрайни социални връзки между поколенията. При условие че тези дейности не засягат пазара на продукти от животински произход и не са продиктувани от производствени цели, е целесъобразно умъртвяването на животни по време на посочените мероприятия да бъде изключено от обхвата на настоящия регламент.
- (17) Клането на птици и питомни и диви зайци за лична домашна консумация не се практикува в мащаби, които има вероятност да засегнат конкурентоспособността на промишлените кланици. Също така, необходимите усилия на държавните органи за установяване и контрол на такива операции няма да бъдат пропорционални на потенциалните проблеми за разрешаване. Следователно е целесъобразно тези операции да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент.
- (18) С Директива 93/119/ЕО беше отпусната дерогация по отношение на зашеметяването на животни при ритуално клане, извършвано в кланици. Тъй като разпоредбите на Общността, приложими към ритуалното клане, са транспонирани различно в зависимост от националния контекст и като се има предвид, че националните правила отчитат аспекти, които се простират отвъд целта на настоящия регламент, е важно дерогацията по отношение на зашеметяването на животните преди клане да се запази, като обаче се остави известна степен на субсидиарност на всяка държава-членка. Вследствие на това настоящият регламент зачита свободата на религията и правото на религията или убежденията да се изповядват чрез богослужение, обучение, религиозни обреди и ритуали съгласно член 10 от Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (19) Съществуват достатъчно научни доказателства за това, че гръбначните животни са същества с усещания, които поради това следва да бъдат включени в обхвата на настоящия регламент. Влечугите и земноводните животни обаче не се отглеждат често в Общността и следователно няма да бъде целесъобразно или пропорционално да бъдат включени в неговия обхват.
- (20) Много методи за умъртвяване са болезнени за животните. Ето защо е необходимо да се използва зашеметяване, така че животните да изпаднат в безсъзнание и да изгубят чувствителността си преди или едновременно с умъртвяването. Определянето на степента на безсъзнание или липса на чувствителност у животното е сложно и трябва да се извършва по научно одобрена методология. Следва обаче да се осъществява наблюдение по показатели, за да се оцени ефикасността на процедурата в практическите условия.
- (21) Наблюдението на ефикасността на зашеметяването се основава главно върху оценката на степента на съзнание и чувствителност на животните. Съзнанието на животното се състои предимно в способността му да изпитва емоции и да контролира движенията, които извършва по собствена воля. Като се изключи обездвижването чрез електричество или други видове изкуствено предизвикана парализа, може да се счита, че животното е в безсъзнание, когато смени естественото си изправено положение, не е будно и не показва признаци на положителни или отрицателни емоции като страх или възбуда. Чувствителността на животното се състои предимно в способността му да усеща болка. По принцип едно животно се счита за безчувствено, когато не проявява рефлексии и не реагира на стимули като звук, мирис, светлина или физически контакт.

- (22) Редовно се разработват и предлагат на пазара нови методи за зашеметяване, за да се отговори на новите предизвикателства пред животновъдството и месопроизводството. Поради това е важно да се упълномощи Комисията да одобрява нови методи за зашеметяване, като същевременно запази еднаква и висока степен на защита на животните.
- (23) Насоките на Общността са полезен инструмент, който предоставя на стопанските оператори и компетентните органи конкретна информация относно параметрите, които трябва да се използват, за да се осигури висока степен на защита на животните, като същевременно се запазят равноправните условия за стопанските оператори. Следователно е необходимо да се упълномощи Комисията да разработи такива насоки.
- (24) В зависимост от начина на прилагането им в процеса на клане или умъртвяване, някои методи за зашеметяване могат да доведат до смърт, при което е избегната болката и са сведени до минимум ушляхата или страданието на животните. Други методи за зашеметяване могат да не доведат до смърт и животните могат да дойдат в съзнание и да си възвърнат чувствителността по време на следваща болезнена процедура. Следователно подобни методи следва да се допълнят от други техники, които водят до сигурна смърт, преди животните да дойдат в съзнание. Затова е от съществено значение да се уточни кои методи за зашеметяване се нуждаят от допълване с метод за умъртвяване.
- (25) Условията, при които се зашеметяват животните, и резултатите от това зашеметяване варират на практика поради много фактори. Ето защо следва да се прави редовна оценка на резултатите от зашеметяването. За тази цел стопанските оператори следва да създадат представителна извадка за проверка на ефикасността на техните практики на зашеметяване, като вземат предвид еднородността на групата от животни и други ключови фактори като използваното оборудване и участващия персонал.
- (26) Някои практики за зашеметяване могат да се окажат достатъчно надеждни, за да доведат до необратимото умъртвяване на животните при всички обстоятелства, при условие че се прилагат специфични ключови параметри. При подобни случаи нуждата от проверка на зашеметяването би била излишна и несъразмерна. Следователно е целесъобразно да се предвиди възможност за предоставяне на дерогации от задълженията за проверки на зашеметяването, когато съществуват достатъчно научни доказателства, че дадена практика за зашеметяване причинява необратима смърт на всички животни при определени търговски условия.
- (27) Хуманното отношение към животните е силно повлияно от ежедневно управление на операциите, а надеждни резултати могат да бъдат постигнати единствено ако стопанските оператори разработят средства за наблюдение, за да определят ефекта, който предизвикват. Следователно следва да се разработят стандартни оперативни процедури на всеки етап от производствения цикъл, които да се основават на оценката на риска. Те следва да включват ясни цели, отговорни лица, начин на действие, измерими критерии, както и процедури за наблюдение и регистрация. Ключовите параметри за всеки метод за зашеметяване следва да се определят по такъв начин, че да гарантират подходящо зашеметяване на всички животни, подложени на този процес.
- (28) Добре обучен и квалифициран персонал създава по-добри условия за третиране на животните. Уменията във връзка с хуманното отношение към животните се състоят в познаването на основните модели на поведение и на нуждите на съответните видове, както и на признаците, свидетелстващи за съзнание и чувствителност. Те включват и технически умения по отношение на използваното оборудване за зашеметяване. Следователно е необходимо от персонала, който извършва някои кланични операции, и от персонала, надзираващ сезонното умъртвяване на животните, отглеждани за добив на кожа, да се изисква притежаването на свидетелство за квалификация във връзка с изпълняваните от него операции. Да се изисква обаче свидетелство за квалификация от останалия персонал, който се занимава с умъртвяване на животни, не би било пропорционално на поставените цели.
- (29) За персонала с няколкогодишен опит може да се счита, че притежава известни умения. По отношение на този персонал в настоящия регламент следва да се предвиди преходна разпоредба относно изискването за свидетелство за квалификация.
- (30) Оборудването за зашеметяване се разработва и проектира с оглед на ефективността му в конкретен контекст. Поради това производителите следва да предоставят на потребителите подробни указания относно условията, при които следва да се използва и поддържа оборудването, за да се осигури оптимално хуманно отношение към животните.
- (31) За да бъде ефикасно, оборудването за зашеметяване и фиксиране следва да се поддържа по съответния начин. Възможно е да се наложи някои части на оборудването, което се използва интензивно, да бъдат заменени и дори ефикасността на оборудването, което се използва рядко, може да намалее вследствие на корозия или други фактори на околната среда. Също така някои видове оборудване се нуждаят от прецизно калибриране. Ето защо стопанските оператори, както и всяко лице, участващо в умъртвяването на животни, следва да прилагат процедури за поддръжка на това оборудване.
- (32) Фиксирането на животните е необходимо за безопасността на операторите и правилното прилагане на техниките за зашеметяване. Въпреки това фиксирането може да предизвика уплаха у животните и следователно следва да се прилага за възможно най-кратък период от време.

- (33) При неуспешно прилагане на процедурите за зашеметяване е възможно животните да изпитат страдание. Поради това в настоящия регламент следва да се предвиди наличието на подходящо резервно оборудване за зашеметяване, за да се сведат до минимум болката, уплахата или страданието на животните.
- (34) Обхватът на клане на птици, питомни и диви зайци за пряка доставка на малки количества месо на крайния потребител или на местни обекти за търговия на дребно, които директно доставят такова месо на крайния потребител като прясно месо, е различен в различните държави-членки поради националните правила, които уреждат тази дейност в съответствие с член 1, параграф 3, буква г) и член 4 от Регламент (ЕО) № 853/2004. Важно е обаче да се гарантира, че определени минимални изисквания относно хуманното отношение към животните също така се прилагат спрямо тези дейности.
- (35) По отношение на клането на определени категории животни, различни от птици, питомни и диви зайци за частна домашна консумация, вече съществуват определени минимални общностни изисквания, като предварителното зашеметяване, както и национални правила. Целесъобразно е обаче да се гарантира, че определени минимални изисквания относно хуманното отношение към животните също така са установени в настоящия регламент.
- (36) Регламент (ЕО) № 854/2004 съдържа списък на предприятия, от които е разрешен вносът в Общността на определени продукти от животински произход. Изложените в настоящия регламент общи и допълнителни изисквания, приложими към кланиците, следва да се вземат предвид за целите на посочения списък.
- (37) Общността се стреми да насърчава високи стандарти на хуманно отношение към популациите селскостопански животни в целия свят, по-специално във връзка с търговията. Тя подкрепя специфичните стандарти и препоръки относно хуманното отношение към животните на Световната организация за здравеопазване на животните, включително относно клането на животни. Тези стандарти и препоръки следва да се вземат предвид, когато за целите на вноса е необходимо да се установи равностойност с изискванията на Общността съгласно настоящия регламент.
- (38) Ръководствата за добри практики, изготвени от организации на стопанските оператори, са ценни инструменти за подпомагане на стопанските оператори по отношение на спазването на някои изисквания, определени в настоящия регламент, като например разработването и прилагането на стандартни оперативни процедури.
- (39) Кланиците и използваното в тях оборудване са проектирани за определени категории животни и определен капацитет. Ако този капацитет бъде надхвърлен или оборудването не се използва по предназначение, това се отразява отрицателно върху хуманното отношение към животните. Поради това информацията във връзка с посочените аспекти следва да се предава на компетентните органи и да представлява част от процедурата за одобряване на кланици.
- (40) Подвижните кланици намаляват необходимостта от транспорт на животните на дълги разстояния и по този начин могат да допринесат за запазване на хуманното отношение към животните. Техническите ограничения за подвижните кланици обаче се различават от тези за стационарните кланици и е възможно да се наложи съответно адаптиране на техническите правила. Ето защо в настоящия регламент следва да се предвиди възможността за отпускане на дерогации за освобождаване на подвижните кланици от изискванията относно разположението, конструкцията и оборудването на кланиците. До приемането на подобни дерогации е целесъобразно да се разреши на държавите-членки да определят или да запазят националните правила по отношение на подвижните кланици.
- (41) По отношение на конструкцията, разположението и оборудването на кланиците редовно се въвеждат постижения на научно-техническия прогрес. Ето защо е важно да се упълномощи Комисията да изменя изискванията, приложими към конструкцията, разположението и оборудването на кланиците, като същевременно запазва еднаква и висока степен на защита на животните.
- (42) Насоките на Общността са полезни за предоставяне на стопанските оператори и компетентните органи на конкретна информация относно конструкцията, разположението и оборудването на кланиците, за да се гарантира висока степен на защита на животните, като същевременно се запазят равноправни условия за стопанските оператори. Следователно е необходимо да се упълномощи Комисията да приема такива насоки.
- (43) Клането без зашеметяване изисква гърлото да бъде прерязано с остър нож по подходящ начин, така че страданието да бъде сведено до минимум. Освен това има вероятност при животните, които не са фиксирани по механичен начин след прерязването, да се забави процесът на обезкрвяване и ненужно да се удължи страданието на животните. Говедата, овцете и козите са видовете, при които най-често се прилага тази процедура на клане. Следователно преживните животни, заклани без зашеметяване, следва да бъдат фиксирани самостоятелно и по механичен начин.
- (44) По отношение на манипулациите и фиксирането на животните в кланиците редовно се въвеждат постижения на научно-техническия прогрес. Ето защо е важно да се упълномощи Комисията да изменя изискванията, приложими към манипулациите и фиксирането на животните преди клане, като същевременно запазва еднаква и висока степен на защита на животните.

- (45) Насоките на Общността са полезни за предоставяне на стопанските оператори и на компетентните органи на специфична информация относно манипулациите и фиксирането на животните преди клане, за да се гарантира висока степен на защита на животните, като същевременно се запазят равноправни условия за стопанските оператори. Следователно е необходимо да се упълномощи Комисията да приема такива насоки.
- (46) Опитът на някои държави-членки показва, че назначаването на лице със специална квалификация като служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, с оглед координиране и проследяване на прилагането на оперативните процедури за хуманно отношение към животните в клиниците, представлява положителен принос за хуманното отношение. Поради това посочената мярка следва да се прилага в рамките на Общността. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, следва да разполага с достатъчно власт и техническа квалификация, за да дава съответните насоки на персонала на кланичната линия.
- (47) Малките кланици, които преобладават при преките продажби на храна на крайния потребител, не се нуждаят от сложна система на управление, за да изпълняват общите принципи на настоящия регламент. Следователно в тези случаи изискването за наличие на служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, не е пропорционално на поставените цели и в настоящия регламент следва да се предвиди дерогация от това изискване за такива кланици.
- (48) Унищожаването на огнище често е свързано с управление на кризи, съпроводено от приоритети като здраве на животните, обществено здравеопазване, околна среда или хуманно отношение към животните. Въпреки че е важно правилата за хуманно отношение към животните да се спазват по време на всички етапи от процеса на унищожаване на огнището, при извънредни обстоятелства спазването на тези правила може да застраши здравето на човека или да забави значително процеса на ликвидиране на дадено заболяване, като по този начин изложи повече животни на заболяване и смърт.
- (49) Във връзка с това на компетентните органи следва да бъде разрешено в конкретни случаи да ползват дерогация от някои разпоредби на настоящия регламент, когато ветеринарно-санитарната обстановка изисква неотложно умъртвяване на животни и/или когато няма подходящи алтернативни възможности, за да им бъде осигурено оптимално хуманно отношение. Тези дерогации обаче не следва да заместват съответното планиране. За тази цел следва да се повиши нивото на планиране, а хуманното отношение към животните следва да се интегрира по съответния начин в плановете за действие в извънредни ситуации на заразни заболявания.
- (50) С оглед процедурите за обявяване на болести по животните, информация за избухване на епидемии в съответствие с Директива 82/894/ЕИО от 21 декември 1982 г. относно обявяване на болестите по животните в рамките на Общността ⁽¹⁾ се предоставя чрез Системата за обявяване на болести по животните (ADNS). Понастоящем системата ADNS не предоставя конкретна информация относно хуманното отношение към животните, но може в бъдеще да бъде разширена с подобна цел. В резултат на това следва да се предвиди дерогация от задължението за отчетност във връзка с хуманното отношение към животните в случай на унищожаване на огнището, с цел очакваното бъдещо развитие на ADNS.
- (51) Съвременното оборудване за зашеметяване и фиксиране е все по-сложно и усъвършенствано и изисква специални умения и анализ. Поради това държавите-членки следва да гарантират, че се осигурява достатъчна научна помощ на компетентния орган, към който да се обръщат служителите, когато оборудването или методите за зашеметяване на животни трябва да бъдат оценени.
- (52) Ефикасността на всеки метод за зашеметяване се основава на контрола на ключовите параметри и редовната му оценка. Разработването на ръководства за добри практики по отношение на оперативните процедури и процедурите за наблюдение, които да се използват при умъртвяване на животни, е важно за предоставяне на подходящи насоки на стопанските оператори във връзка с хуманното отношение към животните. За оценката на такива ръководства са необходими научни знания, практически опит и постигане на компромис между заинтересованите страни. Ето защо тази задача следва да се изпълнява от референтен център или мрежа във всяка държава-членка, в сътрудничество със съответните заинтересовани страни.
- (53) Свидетелствата за квалификация следва да се издават по унифициран начин. Поради това органите или структурите, издаващи свидетелства за квалификация, следва да се акредитират съгласно единни стандарти, които следва да бъдат обект на научна оценка. Във връзка с това, структурата, предоставяща научна помощ в съответствие с член 20, следва да предоставя при необходимост становище относно капацитета и способността на органите или структурите, издаващи свидетелства за квалификация.
- (54) Регламент (ЕО) № 882/2004 предвижда някои действия от страна на компетентния орган в случай на неспазване на изискванията, по-специално по отношение на правилата за хуманно отношение. Във връзка с това е необходимо единствено да се предвидят допълнителните действия, специфични за настоящия регламент, които трябва да се предприемат.
- (55) В Регламент (ЕО) № 178/2002 се предвижда ЕОБХ да насърчава свързването в мрежа на организациите, работещи в неговата област на компетентност, с цел улесняване на научното сътрудничество, обмена на информация, разработването и изпълнението на съвместни проекти, както и обмяната на опит и на най-добри практики по отношение на законодателството в областта на храните.

(1) ОВ L 378, 31.12.1982 г., стр. 58.

- (56) Издаването на свидетелства за квалификация и курсовете за обучение следва да бъдат унифицирани. Поради това в настоящия регламент следва да се определят свързаните с това задължения на държавите-членки и условията, при които свидетелствата за квалификация ще се издават, прекратяват временно или отнемат.
- (57) Европейските граждани очакват да бъдат спазвани минимални правила за хуманно отношение по време на клането на животни. По някои въпроси отношението към животните зависи и от националните възприятия и някои държави-членки искат да запазят или да приемат по-широки правила за хуманно отношение от тези, които са одобрени на общностно равнище. Ето защо, в интерес на животните и при условие че това няма да засегне функционирането на вътрешния пазар, е подходящо да се разреши на държавите-членки известна гъвкавост да запазят или в определени области да приемат по-разширени национални правила.

Важно е да се гарантира, че държавите-членки не използват тези национални правила по начин, нарушаващ правилното функциониране на вътрешния пазар.

- (58) По някои въпроси от обхвата на настоящия регламент Съветът се нуждае от допълнителна научна, социална и икономическа информация преди да определи подробни правила, по-специално относно отглежданата в изкуствена среда риба и фиксирането на говеда чрез обръщане на тялото. Вследствие на това е необходимо Комисията да представи на Съвета тази информация, преди да бъде предложено каквото и да е изменение на регламента, по отношение на тези въпроси.
- (59) Разположението, конструкцията и оборудването на кланиците изискват дългосрочно планиране и инвестиране. Съответно в настоящия регламент следва да се предвиди подходящ преходен период, за да се вземе предвид времето, необходимо на отрасъла да се адаптира към съответните изисквания, определени в настоящия регламент. По време на този период следва да продължат да се прилагат изискванията на Директива 93/119/ЕО, приложими за разположението, конструкцията и оборудването на кланиците.
- (60) Държавите-членки следва да установят правила относно санкциите, приложими при нарушение на разпоредбите на настоящия регламент, и да гарантират тяхното прилагане. Посочените санкции следва да бъдат ефективни, съразмерни и възпиращи.

- (61) Тъй като целта на настоящия регламент, а именно да осигури хармонизиран подход по отношение на стандартите за хуманно отношение към животните по време на умъртвяване, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и следователно, поради мащаба и ефекта на настоящия регламент, може да бъде по-добре постигната на общностно равнище, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа за субсидиарност, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в този член, за постигането на тази цел е необходимо и целесъобразно да се определят специфични правила за умъртвяването на животни за производство на храни, вълна, кожа, кожухарска кожа или други продукти, както и за свързаните операции. Настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (62) Следва да се приемат необходимите за прилагането на настоящия регламент мерки в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. за установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията ⁽¹⁾,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ, ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Предмет и обхват

1. Настоящият регламент определя правилата за умъртвяване на животни, отглеждани или държани за производство на храни, вълна, кожа, кожухарска кожа или други продукти, както и за умъртвяване на животни за целите на унищожаване на огнището и свързаните операции.

По отношение на рибите обаче се прилагат единствено изискванията, определени в член 3, параграф 1.

2. Глава II, с изключение на член 3, параграфи 1 и 2 от нея, глава III и глава IV, с изключение на член 19 от нея, не се прилагат в случаите на неотложно умъртвяване извън кланиците или когато спазването на тези разпоредби би застрашило непосредствено и сериозно здравето и безопасността на човека.

3. Настоящият регламент не се прилага в следните случаи:

а) при умъртвяване на животни:

и) по време на научни експерименти, провеждани под надзора на компетентен орган;

⁽¹⁾ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

- ii) при ловни дейности или любителски риболовни дейности; проявата като такава и не е значимо от икономическа гледна точка;
- iii) при културни или спортни прояви;
- б) по отношение на птици и питомни и диви зайци, заклани извън кланицата от техния собственик за лична домашна консумация.

и) „стандартни оперативни процедури“ означава набор от писмени указания, чиято цел е унифициране на изпълнението на конкретна функция или стандарт;

й) „клане“ означава умъртвяване на животни, предназначени за консумация от човека;

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- а) „умъртвяване“ означава всеки умишлен процес, причиняващ смъртта на животното;
- б) „свързани операции“ означава операции като манипулации, настаняване, фиксиране, зашеметяване и обезкръвяване на животни, които се провеждат в рамките на тяхното умъртвяване и на мястото, където трябва да бъдат умъртвени;
- в) „животно“ означава всяко гръбначно животно, с изключение на влечуги и земноводни животни;
- г) „неотложно умъртвяване“ означава умъртвяването на ранени или болни животни, които изпитват жестока болка или страдание, в случай че не съществува друга практическа възможност за намаляване на тази болка или страдание;
- д) „настаняване“ означава държането на животни в боксове, обори, навеси или открити терени във връзка с кланични операции или като част от тях;
- е) „зашемяване“ означава всеки умишлен процес, който причинява загуба на съзнанието и чувствителността, без да предизвиква болка, включително всеки процес, водещ до незабавна смърт;
- ж) „религиозен обред“ означава поредица от действия, свързани с клане на животни, които се изискват от дадена религия;
- з) „културни или спортни прояви“ означава прояви, свързани основно или предимно с установени дългогодишни културни традиции или спортни дейности, включващи надбягвания или друг вид състезания, при които не се произвежда месо или други животински продукти, или при които това производство е минимално спрямо мащаба на
- и) „стандартни оперативни процедури“ означава набор от писмени указания, чиято цел е унифициране на изпълнението на конкретна функция или стандарт;
- й) „клане“ означава умъртвяване на животни, предназначени за консумация от човека;
- к) „кланица“ означава всяко предприятие за клане на сухоземни животни, което попада в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004;
- л) „стопански оператор“ означава всяко физическо или юридическо лице, което контролира предприятие, в което се умъртвяват животни или се извършват каквито и да е свързани операции, попадащи в обхвата на настоящия регламент;
- м) „животни, отглеждани за добив на кожа“ означава бозайници, отглеждани главно за производство на кожа, като норки, порове, лисици, мишки мечки, нутрии и чинчили;
- н) „унищожаване на огнището“ означава процесът на умъртвяване на животни с оглед опазване на общественото здраве, здравето на животните, хуманното отношение към животните или по екологични съображения, който се осъществява под надзора на компетентния орган;
- о) „птици“ означава селскостопански птици, включително птици, които не се считат за домашни, но се отглеждат като домашни животни, с изключение на щраусоподобните;
- п) „фиксиране“ означава прилагането върху животните на процедури за обездвижване, недопускащи болка, страх или възбуда, които могат да бъдат избегнати, с цел улесняване на ефективното зашемяване и умъртвяване;
- р) „компетентен орган“ означава централният орган на дадена държава-членка, който има правомощия да осигурява спазването на изискванията на настоящия регламент, или всеки друг орган, на който този централен орган е делегирал тези правомощия;
- с) „разрушаване на гръбначния мозък“ означава разкъсване на тъканите на главния и на гръбначния мозък посредством дълъг пръчковиден инструмент, въведен през черепната кухина.

ГЛАВА II

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

Член 3

Общи изисквания за умъртвяването и свързаните операции

1. По време на умъртвяването им и свързаните операции животните се предпазват от всяка болка, уплаха или страдание, които могат да бъдат избегнати.

2. За целите на параграф 1 стопанските оператори приемат по-специално необходимите мерки, за да гарантират, че животните:

а) получават физическо удобство и защита, по-специално като се поддържат чисти, държат се при подходящи температурни условия и се предпазват от падане или подхлъзване;

б) са защитени от нараняване;

в) се третира и настаняват, като се взема предвид нормалното им поведение;

г) не показват признаци на болка или страх, които могат да бъдат избегнати, и не проявяват аномално поведение;

д) не страдат от продължително лишаване от храна и вода;

е) са предпазени от взаимодействие с други животни, което може да бъде избегнато и което може да навреди на условията за хуманно отношение към тях.

3. Съоръженията, използвани за умъртвяване и свързаните операции, се проектират, конструират, поддържат и експлоатират по начин, гарантиращ спазване на задълженията, определени в параграфи 1 и 2, при очакваните условия на дейност на съоръжението през годината.

Член 4

Методи за зашеметяване

1. Животните се умъртвяват само след зашеметяване в съответствие с методите и специалните изисквания относно прилагането на тези методи, съдържащи се в приложение I. Загубата на съзнание и чувствителност се поддържат до смъртта на животното.

Методите, посочени в приложение I, които не причиняват незабавна смърт (наричани по-нататък „обикновено зашеметяване“) трябва да бъдат последвани възможно най-бързо от прилагане на процедура, гарантираща смърт, като обезкръвяване,

разрушаване на гръбначния мозък, умъртвяване с електрически ток или продължителна аноксия.

2. Приложение I може да бъде изменено в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2, с оглед отразяване на научно-техническия прогрес въз основа на становище на ЕОБХ.

Всички такива изменения гарантират хуманно отношение към животните, което е поне равностойно на това при действащите методи.

3. Насоки на Общността относно методите, изложени в приложение I, могат да бъдат приемани в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

4. Изискванията на параграф 1 не се прилагат при клане на животни посредством специфични методи при религиозни обреди, при условие че клането се извършва в кланица.

Член 5

Проверки на зашеметяването

1. Стопанските оператори гарантират, че лицата, отговарящи за зашеметяването, или друг определен персонал, провеждат редовни проверки, за да се уверят, че животните не показват признаци на съзнание или чувствителност в периода между края на процеса на зашеметяване и смъртта.

Тези проверки се практикуват върху достатъчно представителна извадка от животни и честотата им се определя в зависимост от резултата от предходните проверки и от всички фактори, които е възможно да повлияят на ефикасността на процеса на зашеметяване.

В случай че резултатът от проверките показва, че животното не е зашеметено по подходящ начин, лицето, на което е възложено зашеметяването, незабавно предприема съответните мерки, както е посочено в стандартните оперативни процедури, изготвени в съответствие с член 6, параграф 2.

2. Ако, по смисъла на член 4, параграф 4, животните се умъртвяват без предварително зашеметяване, лицата, отговарящи за клането, провеждат системни проверки, за да гарантират, че животните не проявяват никакви признаци, че са в съзнание или че усещат, преди да бъдат освободени от фиксирането, и че не проявяват никакви признаци на живот преди да преминат през почистване или попарване.

3. По смисъла на параграфи 1 и 2 стопанските оператори могат да използват процедури за проверка, които са описани в ръководствата за добри практики, посочени в член 13.

4. Когато е целесъобразно, за да се вземе предвид високата степен на надеждност на някои методи за зашеметяване и въз основа на становище на ЕОБХ, могат да се приемат дерогации от изискванията, определени в параграф 1, в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

Член 6

Стандартни оперативни процедури

1. Стопанските оператори планират предварително умъртвяването на животни и свързаните операции и ги провеждат в съответствие със стандартните оперативни процедури.

2. Стопанските оператори разработват и прилагат такива стандартни оперативни процедури, които позволяват да се гарантира, че умъртвяването и свързаните операции се провеждат в съответствие с член 3, параграф 1.

По отношение на зашеметяването в стандартните оперативни процедури:

- а) се вземат предвид препоръките на производителите;
- б) за всеки прилаган метод за зашеметяване се определят, въз основа на наличните научни доказателства, ключовите параметри, посочени в приложение I, глава I, гарантиращи неговата ефективност за зашеметяване на животните;
- в) се уточняват мерките, които трябва да се предприемат, когато проверките, посочени в член 5 показват, че животното не е зашеметено по подходящ начин, или, в случай че животните са заклани в съответствие с член 4, параграф 4, че животното все още проявява признаци на живот.

3. По смисъла на параграф 2 от настоящия член стопанските оператори могат да използват стандартни оперативни процедури, които са описани в ръководствата за добри практики, посочени в член 13.

4. Стопанските оператори предоставят своите стандартните оперативни процедури на компетентния орган при поискване.

Член 7

Ниво и свидетелство за квалификация

1. Умъртвяването и свързаните операции се осъществяват единствено от лица със съответното ниво на квалификация за

извършването им, без да причиняват на животните никаква болка, стрес или страдание, които могат да бъдат избегнати.

2. Стопанските оператори гарантират, че следните кланични операции се извършват единствено от лица, притежаващи свидетелство за квалификация за тези операции съгласно член 21, доказващо тяхната способност да ги извършват в съответствие с правилата, определени в настоящия регламент:

- а) манипулации и грижа за животните, преди да бъдат фиксирани;
- б) фиксиране на животните с цел зашеметяване или умъртвяване;
- в) зашеметяване на животни;
- г) оценка на ефективното зашеметяване;
- д) окачване или повдигане на живи животни;
- е) обезкръвяване на живи животни;
- ж) клане в съответствие с член 4, параграф 4.

3. Без да се засяга задължението, определено в параграф 1 от настоящия член, умъртвяването на животни, отглеждани за добив на кожа, се извършва в присъствие и под пряк надзор на лице, притежаващо свидетелство за квалификация, както е посочено в член 21, издадено за всички операции, извършвани под негов надзор. Стопанските оператори от ферми за животни, отглеждани за добив на кожа, предварително уведомяват компетентния орган кога ще бъдат умъртвявани животни.

Член 8

Указания за употребата на оборудване за фиксиране и зашеметяване

Продуктите, които се търгуват или рекламират като оборудване за фиксиране или зашеметяване, се продават само ако са придружени от съответните указания за употреба, по начин, осигуряващ оптимални условия за хуманно отношение към животните. Тези указания също се предоставят на обществеността от производителите чрез интернет.

В посочените указания се уточняват по-специално:

- а) видовете, категориите, броят и/или теглото на животните, за които е предназначена употребата на оборудването;

- б) препоръчителните параметри за употреба в различни обстоятелства, включително ключовите параметри, изложени в приложение I, глава I;
- в) по отношение на оборудването за зашеметяване — метод за наблюдение на ефикасността на оборудването във връзка със спазването на правилата, определени в настоящия регламент;
- г) препоръките за поддръжка и при необходимост за калибриране на оборудването за зашеметяване.

Член 9

Употреба на оборудване за фиксиране и зашеметяване

1. Стопанските оператори гарантират, че всяко оборудване, използвано за фиксиране или умъртвяване на животни, се поддържа и проверява в съответствие с указанията на производителя от специално обучени за тази цел лица.

Стопанските оператори съставят регистър за поддръжката. Те съхраняват тези регистри минимум една година и ги предоставят на компетентния орган при поискване.

2. Стопанските оператори гарантират, че по време на операциите, свързани със зашеметяването, на непосредствено разположение на място се осигурява подходящо резервно оборудване, което се използва в случай на повреда на първоначално използваното оборудване за зашеметяване. Резервният метод може да се различава от първоначално използвания.

3. Стопанските оператори гарантират, че животните не се поставят в оборудване за фиксиране, включително в ограничители за главата, преди лицето, на което е възложено зашеметяването или обезкръвяването, да е готово за извършване на тези манипулации по най-бързия възможен начин.

Член 10

Частна домашна консумация

Единствено изискванията по член 3, параграф 1, член 4, параграф 1 и член 7, параграф 1 се прилагат по отношение на клането на животни за частна домашна консумация, различни от птици, питомни и диви зайци и свързаните операции извън кланица от техния собственик или от лице под отговорността и контрола на собственика.

При все това, изискванията по член 15, параграф 3 и точки 1.8—11, 3.1 и, доколкото се отнася до обикновеното зашеметяване — точка 3.2 от приложение III, също се прилагат по отношение на клането на животни за частна домашна консумация, различни от птици, питомни и диви зайци, свине, овце и кози извън кланица от техния собственик или от лице под отговорността и контрола на собственика.

Член 11

Пряка доставка на малки количества птици, питомни и диви зайци.

1. Единствено изискванията по член 3, параграф 1, член 4, параграф 1 и член 7, параграф 1 се прилагат за клане на птици, питомни и диви зайци в стопанството за целите на пряка доставка на малки количества месо от производителя на крайния потребител или на местни обекти за търговия на дребно, които пряко доставят такова пряко месо на крайния потребител, като се предвижда броят на закланите в стопанството животни да не надвишава максималния брой, установен в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

2. Изискванията по глави II и III от настоящия регламент се прилагат по отношение на клането на такива животни, ако техният брой надвишава максималния брой, посочен в параграф 1 от настоящия член.

Член 12

Внос от трети държави

Изискванията по глави II и III от настоящия регламент, се прилагат по смисъла на член 12, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕО) № 854/2004.

Придружаващият внесено от трети държави месо здравен сертификат се допълва от атестация, доказваща, че са били изпълнени изисквания, поне равностойни на тези, определени в глави II и III от настоящия регламент.

Член 13

Разработване и разпространение на ръководства за добри практики

1. Държавите-членки насърчават разработването и разпространението на ръководства за добри практики с цел улесняване на прилагането на настоящия регламент.

2. Когато се изготвят такива ръководства за добри практики, те се разработват и разпространяват от организации на стопанските оператори.

а) след консултации с представители на неправителствени организации, с компетентните органи или други заинтересовани страни;

б) като се вземат предвид научните становища, посочени в член 20, параграф 1, буква в).

3. Компетентният орган оценява ръководствата за добри практики, с цел да се гарантира, че те са били разработени съгласно параграф 2 и че съответстват на съществуващите насоки на Общността.

4. В случай че организациите на стопанските оператори не успеят да предоставят ръководства за добри практики, компетентният орган може да разработи и публикува свои ръководства за добри практики.

5. Държавите-членки изпращат на Комисията всички ръководства за добри практики, валидирани от компетентния орган. Комисията създава и поддържа система за регистрация на тези ръководства и я предоставя на държавите-членки.

ГЛАВА III

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛАНИЦИТЕ

Член 14

Разположение, конструкция, и оборудване на кланиците

1. Стопанските оператори гарантират, че разположението и конструкцията на кланиците и използваното в тях оборудване съответстват на правилата, изложени в приложение II.

2. За целите на настоящия регламент стопанските оператори при поискване представят на компетентния орган, посочен в член 4 от Регламент (ЕО) № 853/2004, за всяка кланица поне следната информация:

- а) максималния брой животни на час за всяка кланична линия;
- б) категорията и теглото на животните, за които може да се употребява наличното оборудване за фиксиране или зашеметяване;
- в) максималния капацитет на всяко място за настаняване.

Компетентният орган оценява информацията, представена от оператора в съответствие с първата алинея, когато одобрява кланицата.

3. В съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2, могат да се приемат:

- а) дерогации от правилата, изложени в приложение II, по отношение на подвижните кланици;

- б) изменения, необходими за адаптирането на приложение II с оглед отразяване на научно-техническия прогрес.

До приемането на дерогациите, посочени в буква а) от първата алинея държавите-членки могат да определят или да запазят националните правила по отношение на подвижните кланици.

4. Насоки на Общността за прилагане на параграф 2 от настоящия член и на приложение II могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

Член 15

Манипулации и операции за фиксиране в кланиците

1. Стопанските оператори гарантират спазването на оперативните правила за кланиците, изложени в приложение III.

2. Стопанските оператори гарантират, че всички животни, които се умъртвяват в съответствие с член 4, параграф 4, без предварително зашеметяване, са фиксирани самостоятелно; преживните животни се фиксират по механичен начин.

Не се използват системи за фиксиране на говеда, при които се прилага обръщане или неестествена позиция на тялото на животното, освен при животни, заклани в съответствие с член 4, параграф 4 и при условие че системите са оборудвани със съоръжение, ограничавашо както страничните, така и вертикалните движения на главата на животното и подлежащо на регулиране, за да съответства на размера на животното.

3. Забраняват се следните методи за фиксиране:

- а) окачване или повдигане на животни, които са в съзнание;
- б) механично стягане или завързване на крайниците или краката на животните;
- в) разрушаване на гръбначния мозък, например с двуостър скалпел или нож;
- г) използването на електричество за обездвижване на животното, което не води до зашеметяването или умъртвяването му в условия, които са под контрол, по-специално всяко използване на електричество, което не засяга мозъка.

Букви а) и б) обаче не се прилагат за окачването на птици.

4. Приложение III може да бъде изменено с оглед отразяване на научно-техническия прогрес, включително на становище на ЕОБХ в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

5. Насоки на Общността за прилагане на правилата, изложени в приложение III, могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

Член 16

Процедури за наблюдение в клиниците

1. За целите на член 5 стопанските оператори въвеждат и прилагат подходящи процедури за наблюдение в клиниците.

2. Процедурите за наблюдение, посочени в параграф 1 от настоящия член описват начина, по който трябва да се извършват проверките, посочени в член 5, и включват най-малко следното:

- а) имената на лицата, отговарящи за процедурата за наблюдение;
- б) показатели за установяване на признаци за безсъзнание и за съзнание или чувствителност у животните; показатели за установяване на липса на признаци на живот у животните, заклани в съответствие с член 4, параграф 4;
- в) критерии за да се определи дали резултатите, установени от показателите, посочени в буква б), са задоволителни;
- г) обстоятелствата и/или времето за провеждане на наблюдението;
- д) броя животни във всяка извадка, която трябва да бъде проверена по време на наблюдението;
- е) съответните процедури в случай на неизпълнение на критериите, посочени в буква в), за да се гарантира преразглеждането на операциите по зашеметяване или умъртвяване с цел установяване на причините за евентуалните недостатъци и на промените, които трябва да се внесат в тези операции.

3. Стопанските оператори въвеждат специални процедури за наблюдение за всяка кланична линия.

4. Честотата на проверките се определя, като се отчитат основните рискови фактори като промените във връзка с вида или размерите на животните, които са подложени на клане, или работния режим на персонала, и по начин, позволяващ постигането на резултати с висока степен на надеждност.

5. За целите на параграфи 1—4 от настоящия член стопанските оператори могат да използват процедури за наблюдение, които са описани в ръководствата за добри практики, посочени в член 13.

6. Насоки на Общността относно процедурите за наблюдение в клиниците могат да бъдат приемани в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

Член 17

Служител, отговарящ за хуманното отношение към животните

1. Стопанските оператори назначават за всяка клиника служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, който да ги подпомага за гарантиране на спазването на правилата, определени в настоящия регламент.

2. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, е пряко подчинен на стопанския оператор и му докладва директно по въпросите, свързани с хуманното отношение към животните. Той има право да изисква от персонала на клиниката да предприема всякакви оздравителни действия, необходими за гарантиране спазването на правилата, определени в настоящия регламент.

3. Отговорностите на служителя, отговарящ за хуманното отношение към животните, се определят в стандартните оперативни процедури на клиниката и се довеждат ефективно до знанието на съответния персонал.

4. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, притежава свидетелство за квалификация съгласно член 21, което е издадено за всички операции, практикувани в клиниците, за които той отговаря.

5. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, води регистър за действията, предприети с цел подобряване на хуманното отношение към животните в клиниката, в която изпълнява задачите си. Тези регистри се съхраняват минимум една година и се предоставят на компетентния орган при поискване.

6. Параграфи 1—5 не се прилагат по отношение на клиници, в които годишно се колят по-малко от 1 000 животински единици бозайници или 150 000 птици или питомни зайци.

За целите на първата алинея „животинска единица“ означава стандартна мерна единица, която позволява агрегирането на различни животински категории с цел тяхното сравняване.

При прилагане на първата алинея държавите-членки използват следните коефициенти за превръщане:

- а) възрастни говеда по смисъла на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета от 22 октомври 2007 г. за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти (Общ регламент за ООП) ⁽¹⁾ и еднокопитни животни: 1 животинска единица;
- б) други животни от рода на едрия рогат добитък: 0,50 животинска единица;
- в) свине с живо тегло над 100 kg: 0,20 животинска единица;
- г) други прасета: 0,15 животинска единица;
- д) овце и кози: 0,10 животинска единица;
- е) агнета, ярета и прасенца с живо тегло под 15 kg: 0,05 животинска единица.

ГЛАВА IV

УНИЩОЖАВАНЕ НА ОГНИЩЕТО И НЕОТЛОЖНО УМЪРТВЯВАНЕ

Член 18

Унищожаване на огнището

1. Компетентният орган, отговарящ за операция по унищожаване на огнището, изготвя план за действие с оглед гарантиране спазването на правилата, определени в настоящия регламент, преди началото на операцията.

В плановете за действие в извънредни ситуации, които се изискват съгласно правото на Общността в областта на здравето на животните, се включват по-специално планираните методи за зашеметяване и умъртвяване и съответните стандартни оперативни процедури за гарантиране спазването на правилата, определени в настоящия регламент, които се основават на описаната в плана за действие в извънредни ситуации хипотеза

относно размера и местоположението на предполагаемите огнища.

2. Компетентният орган:

- а) гарантира провеждането на тези операции в съответствие с плана за действие, посочен в параграф 1;
- б) предприема всякакви подходящи действия за запазване на възможно най-добри условия за хуманно отношение към животните.

3. За целите на настоящия член и при изключителни обстоятелства компетентният орган може да отпуска дерогации от една или повече разпоредби на настоящия регламент, в случай че според него съществува вероятност спазването им да застраши здравето на човека или да забави значително процеса на ликвидация на дадено заболяване.

4. До 30 юни всяка година компетентният орган, посочен в параграф 1, представя на Комисията доклад за проведените през предходната година операции по унищожаване на огнището и го предоставя на обществеността чрез интернет.

Във връзка с всяка операция по унищожаване на огнище посланият доклад съдържа по-специално:

- а) причините за унищожаването на огнището;
- б) броя и видовете умъртвени животни;
- в) приложените методи за зашеметяване и умъртвяване;
- г) описание на срещнатите затруднения и, когато е уместно, намерените решения за облекчаване или свеждане до минимум на страданието на засегнатите животни;
- д) всяка дерогация, отпусната в съответствие с параграф 3.

5. Насоки на Общността за изготвяне и прилагане на планове за действие при унищожаване на огнища могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

6. Когато е целесъобразно, за да се вземе предвид събраната информация от ADNS, може да се приеме дерогация от задължението за докладване, определено в параграф 4 от настоящия член, в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

⁽¹⁾ ОВ L 299, 16.11.2007 г., стр. 1.

Член 19

Неотложно умъртвяване

В случай на неотложно умъртвяване държателят на засегнатите животни предприема всички необходими мерки за възможно най-бързото им умъртвяване.

ГЛАВА V

КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН

Член 20

Научна помощ

1. Всяка държава-членка гарантира, че на компетентните органи се осигурява съдействие при поискване и в достатъчна степен под формата на независима научна помощ чрез предоставяне на:

- а) научно-технически експертни становища във връзка с одобряването на кланиците съгласно член 14, параграф 2 и разработването на нови методи за зашеметяване;
- б) научни становища относно указанията, предоставени от производителите, във връзка с употребата и поддръжката на оборудването за фиксиране и зашеметяване;
- в) научни становища във връзка с ръководствата за добри практики, разработени в рамките на нейната територия за целите на настоящия регламент;
- г) препоръки за целите на настоящия регламент, по-специално във връзка с проверките и одитите;
- д) становища във връзка с капацитета и способността на отделни органи и структури да изпълняват изискванията, определени в член 21, параграф 2.

2. Научната помощ може да се предоставя чрез мрежа, при условие че всички задачи, изброени в параграф 1, се изпълняват по отношение на всички свързани дейности, които се провеждат в съответните държави-членки.

За тази цел всяка държава-членка определя една-единствена точка за контакт и я съобщава на обществеността чрез интернет. Тази точка за контакт отговаря за обмена на научно-техническа информация и най-добри практики във връзка с прилагането на настоящия регламент с нейните партньори и с Комисията.

Член 21

Свидетелство за квалификация

1. За целите на член 7 държавите-членки определят компетентния орган, отговарящ за:

- а) осигуряване на курсове за обучение на персонала, участващ в умъртвяването и свързаните операции;
- б) издаване на свидетелства за квалификация, удостоверяващи успешното полагане на независим краен изпит; тематичните области, включени в този изпит, отговарят на съответните категории животни и съответстват на операциите, посочени в член 7, параграфи 2 и 3, и на тематичните области, изложени в приложение IV;
- в) одобряване на учебни програми за курсовете, посочени в буква а), и на съдържанието и условията за провеждане на изпита, посочен в буква б).

2. Компетентният орган може да делегира правата за крайния изпит и за издаване на свидетелство за квалификация на отделен орган или структура, като този орган или структура:

- а) притежава необходимите за това експертни умения, персонал и оборудване;
- б) е независим и няма конфликт на интереси по отношение на крайния изпит и издаването на свидетелствата за квалификация.

Компетентният орган може също да делегира правата за организиране на курсовете за обучение на отделен орган или структура, който притежава необходимите за това експертни умения, персонал и оборудване.

Подробната информация относно органи или структури, на които са делегирани такива задачи, се предоставя на обществеността от компетентния орган чрез интернет.

3. В свидетелствата за квалификация се посочват категориите животни, типът оборудване и видът операции, изброени в член 7, параграфи 2 или 3, за които се отнасят.

4. Държавите-членки признават свидетелствата за квалификация, издадени в друга държава-членка.

5. Компетентният орган може да издава временни свидетелства за квалификация, при условие че:

- а) кандидатът е записан в един от курсовете за обучение, посочени в параграф 1, буква а);

- б) кандидатът ще работи в присъствие и под прекия надзор на друго лице, което притежава свидетелство за квалификация, издадено за конкретната дейност, която трябва да се извършва;
- в) срокът на валидност на временното свидетелство не превишава три месеца; и
- г) кандидатът представи писмена декларация, в която заявява, че досега не му е издавано друго временно свидетелство за квалификация със същия обхват или докаже пред компетентния орган, че не е бил в състояние да се яви на заключителния изпит.

6. Без да се засяга решение на съдебен орган или на компетентен орган, с което се забраняват манипулациите с животни, свидетелство за квалификация, включително временно свидетелство за квалификация, се издава само на лице, което представи писмена декларация, в която заявява, че не е извършило сериозно нарушение на правото на Общността и/или на националното право за защита на животните в рамките на трите години, предхождащи датата на кандидатстване за такова свидетелство.

7. Държавите-членки могат да признават квалификации, получени за други цели, като равностойни на свидетелства за квалификация за целите на настоящия регламент, при условие че тези квалификации са получени в условия, съответстващи на посочените в настоящия член. Компетентният орган предоставя на обществеността и актуализира чрез интернет списък на квалификациите, признати за равностойни на свидетелството за квалификация.

8. Насоки на Общността за прилагане на параграф 1 от настоящия член могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

ГЛАВА VI

НЕСПАЗВАНЕ НА УСЛОВИЯТА, САНКЦИИ И ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ПРАВОМОЩИЯ

Член 22

Неспазване на условията

1. За целите на член 54 от Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентният орган може, по-специално:

- а) да изисква от стопанските оператори да изменят своите стандартни оперативни процедури, и по-специално да забавят или преустановят производството;

- б) да изисква от стопанските оператори да увеличат честотата на проверките, посочени в член 5, и да изменят процедурите за наблюдение, посочени в член 16;

- в) да прекратява временно или да отнема свидетелства за квалификация, издадени съгласно настоящия регламент, от лице, което вече не показва достатъчна квалификация, знания или осведоменост относно задачите си, за да извършва операциите, за които е издадено свидетелството;

- г) да прекратява временно или да оттегля делегирането на правомощия, посочено в член 21, параграф 2;

- д) да изисква изменение на указанията, посочени в член 8, като надлежно взема под внимание научните становища, представени съгласно член 20, параграф 1, буква б).

2. Когато даден компетентен орган прекрати временно или отнеме свидетелство за квалификация, той уведомява за своето решение компетентния орган, издал свидетелството.

Член 23

Санкции

Държавата-членка определя правилата относно санкциите, приложими при нарушение на настоящия регламент, и приема всички необходими мерки за гарантиране на прилагането им. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, съразмерни и възпиращи. Държавите-членки нотифицират Комисията за тези разпоредби до 1 януари 2013 г., като я нотифицират незабавно и за всяко последващо изменение, отнасящо се до тези разпоредби.

Член 24

Правила за прилагане

Всякакви подробни правила, необходими за прилагането на настоящия регламент, могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

Член 25

Процедура на комитети

1. Комисията се подпомага от Постоянния комитет по хранителната верига и здравето на животните, създаден с член 58 от Регламент (ЕО) № 178/2002.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилагат членове 5 и 7 от Решение 1999/468/ЕО.

Срокът, посочен в член 5, параграф 6 от Решение 1999/468/ЕО, се определя на три месеца.

ГЛАВА VII

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 26

По-строги национални правила

1. Настоящият регламент не възпрепятства държавите-членки да запазят националните правила, насочени към осигуряване на по-голяма защита на животните по време на умъртвяване, които са в сила към датата на влизане в сила на настоящия регламент.

Преди 1 януари 2013 г. държавите-членки информират Комисията за такива национални правила. Комисията уведомява съответно останалите държави-членки.

2. Държавите-членки могат да приемат национални правила, насочени към осигуряване на по-голяма защита на животните по време на умъртвяване в сравнение с предвидените в настоящия регламент във връзка със следните области:

- а) умъртвяването на животни и свързаните с него действия извън кланица;
- б) клането и свързаните с него действия на дивеч, отглеждан в стопанства, съгласно определението в параграф 1.6 от приложение I към Регламент (ЕО) № 853/2004, в т.ч. северния елен;
- в) клането на животни и свързаните с него действия в съответствие с член 4, параграф 4.

Държавите-членки нотифицират Комисията за всички такива национални правила. Комисията уведомява съответно останалите държави-членки.

3. Когато въз основа на нови научни доказателства държава-членка счете за необходимо да предприеме мерки, насочени към осигуряване на по-голяма защита на животните по време на умъртвяване във връзка с методите за зашеметяване, посочени в приложение I, тя нотифицира Комисията за предвидените мерки. Комисията уведомява съответно останалите държави-членки.

Комисията отправя въпроса до комитета, посочен в член 25, параграф 1, в рамките на 1 месец от нотификацията и въз основа на становище на ЕОБХ и в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2, одобрява или отхвърля съответните национални мерки.

Когато счете за необходимо Комисията може въз основа на одобрените национални мерки да предложи изменения на приложение I в съответствие с член 4, параграф 2.

4. Държава-членка не забранява нито възпрепятства пускането на нейната територия на продукти от животински произход, получени от животни, които са били умъртвени в друга държава-членка, на основание, че съответните животни не са били умъртвени в съответствие с нейните национални правила, насочени към по-голяма защита на животните по време на умъртвяване.

Член 27

Доклади

1. Не по-късно от 8 декември 2014 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно възможността да се въведат известни изисквания във връзка със защитата на рибите по време на умъртвяване, като се отчита хуманното отношение към животните, както и социално-икономическото и екологичното въздействие. Ако е целесъобразно, този доклад се придружава от законодателни предложения за изменение на настоящия регламент чрез включването на специфични правила относно защитата на рибите по време на умъртвяване.

До приемането на такива мерки държавите-членки могат да запазят или да приемат национални правила относно защитата на рибите по време на клане или умъртвяване, като уведомяват Комисията за тях.

2. Не по-късно от 8 декември 2012 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно системите за фиксиране на говеда, при които се прилага обръщане или неестествена позиция на тялото на животното. Този доклад се основава на резултатите от научно изследване, в което тези системи се сравняват със системи, които поддържат говедата в изправено положение, и в него се отчита хуманното отношение към животните, както и социално-икономическите последици, включително въпросът дали са приемливи за религиозните общности и от гледна точка на безопасността на операторите. Ако е целесъобразно, този доклад се придружава от законодателни предложения за изменение на настоящия регламент относно системите за фиксиране на говеда, при които се прилага обръщане или неестествена позиция на тялото на животното.

3. Не по-късно от 8 декември 2013 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно различните методи за зашеметяване на птици, и по-специално груповото зашеметяване на птици чрез електрически ток във водна баня, като се отчита хуманното отношение към животните, както и социално-икономическото и екологичното въздействие.

Член 28

Отмяна

1. Директива 93/119/ЕИО се отменя.

За целите на член 29, параграф 1 от настоящия регламент обаче продължават да се прилагат следните разпоредби на Директива 93/119/ЕИО:

а) приложение А:

i) раздел I, параграф 1;

ii) раздел II, параграф 1, параграф 3, второто изречение, параграфи 6, 7, 8 и параграф 9, първото изречение;

б) приложение В, раздел II, параграф 3.А.2, първата алинея на параграфи 3.Б.1, 3.Б.2 и 3.Б.4 и параграфи 4.2 и 4.3.

2. Позоваванията на отменената директива се тълкуват като позовавания на настоящия регламент.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Брюксел на 24 септември 2009 година.

Член 29

Преходни разпоредби

1. До 8 декември 2019 г. член 14, параграф 1 се прилага единствено за нови кланици или за всяко ново разположение, конструкция или оборудване, които попадат в обхвата на правилата, изложени в приложение II, и които не са започнали да функционират преди 1 януари 2013 г.

2. До 8 декември 2015 г. държавите-членки могат да издават свидетелства за квалификация съгласно член 21 по опростена процедура на лица с най-малко три години доказан професионален опит в съответната област.

Член 30

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от 1 януари 2013 г.

За Съвета
Председател
M. OLOFSSON

ПРИЛОЖЕНИЕ I

СПИСЪК НА МЕТОДИТЕ ЗА ЗАШЕМЕТЯВАНЕ И СВЪРЗАНИ СПЕЦИФИКАЦИИ

(посочени в член 4)

ГЛАВА I

Методи

Таблица 1 — Механични методи

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания за някои методи — глава II от настоящото приложение
1	Устройство с проникващ прихванат болт	Тежко и необратимо увреждане на мозъка, предизвикано от удара и проникването на прихванат болт. Обикновено зашеметяване.	Всички видове. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Място и посока на изстрела. Подходяща скорост, изходна дължина и диаметър на болта в зависимост от размера и вида на животното. Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.).	Не се прилага.
2	Устройство с непро-никващ прихванат болт	Тежко увреждане на мозъка, предизвикано от удара на прихванатия болт, без да е осъществено проникване. Обикновено зашеметяване.	Преживни животни, птици, питомни и диви зайци. За преживни животни единствено при клане Клане, унищожаване на огнище и други ситуации за птици, питомни и диви зайци	Място и посока на изстрела. Подходяща скорост, диаметър и форма на болта в зависимост от размера и вида на животното. Сила на използвания ударник Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.).	Точка 1
3	Огнестрелно оръжие с куршуми	Тежко и необратимо увреждане на мозъка, предизвикано от удара и проникването на един или повече куршуми.	Всички видове. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Място на изстрела. Сила и калибър на патрона. Тип куршум	Не се прилага.
4	Мацерация	Незабавно поразяване на цялото животно.	Пилета на възраст до 72 часа и оплодени яйца. Всички ситуации с изключение на клане	Максимален размер на вкарваната партида. Разстояние между остриетата и скорост на въртене Мярка за предотвратяване на претоварването.	Точка 2.
5	Пречупване на шийните прешлени	Ръчно или механично опъване и извиване на шията, предизвикващо мозъчна исхемия.	Птици до 5 kg живо тегло Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Не се прилага.	Точка 3.

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания за някои методи — глава II от настоящото приложение
6	Рязък удар в главата	Силен и точен удар в главата, предизвикващ тежко увреждане на мозъка.	Прасенца, агнета, ярета, питомни и диви зайци, животни, отглеждани за добив на кожа, и птици до 5 kg живо тегло. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Сила и място на удара	Точка 3.

Таблица 2 — Електрически методи

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
1	Зашеметяване с електрически ток единствено през главата	През мозъка се прокарва ток, предизвикващ форма на генерализирана епилепсия на електроенцефалограмата (ЕЕГ). Обикновено зашеметяване.	Всички видове. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Минимална сила на тока (A или mA) Минимален волтаж (V). Максимална честота (Hz). Минимално време на излагане. Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.). Честота на калибриране на оборудването. Оптимизиране на протичащия ток. Предотвратяване на електрошок преди зашеметяването. Позиция и контактна повърхност на електродите.	Точка 4.
2	Зашеметяване с електрически ток през главата и тялото	През тялото се прокарва ток, предизвикващ едновременно форма на генерализирана епилепсия на ЕЕГ и фибриляция или спиране на сърцето. Обикновено зашеметяване в случай на клане.	Всички видове Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Минимална сила на тока (A или mA) Минимален волтаж (V). Максимална честота (Hz). Минимално време на излагане. Честота на калибриране на оборудването. Оптимизиране на протичащия ток. Предотвратяване на електрошок преди зашеметяването. Позиция и контактна повърхност на електродите. Максимален интервал между зашеметяването и клането (сек.), в случай на обикновено зашеметяване/зашеметявания.	Точка 5.

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
3	Електрически ток във водна баня	<p>През цялото тяло се прокарва ток, предизвикващ форма на генерализирана епилепсия на ЕЕГ и евентуално фибрилация или спиране на сърцето във водна баня.</p> <p>Обикновено зашеметяване освен в случаите, когато честотата е равна или по-ниска от 50 Hz.</p>	<p>Птици.</p> <p>Клане, унищожаване на огнище и други ситуации</p>	<p>Минимална сила на тока (A или mA)</p> <p>Минимален волтаж (V).</p> <p>Максимална честота (Hz).</p> <p>Честота на калибриране на оборудването.</p> <p>Предотвратяване на електрошок преди зашеметяването.</p> <p>Свеждане на болката при окачване до минимум.</p> <p>Оптимизиране на протичащия ток.</p> <p>Максимална продължителност на окачването преди водната баня.</p> <p>Минимално време на излагане за всяко животно.</p> <p>Потапяне на птиците до основата на крилето.</p> <p>Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.) при честота над 50 Hz</p>	Точка 6.

Таблица 3 — Методи с използване на газ

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
1	Висока концентрация на въглероден диоксид	<p>Бързо или постепенно излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща над 40 % въглероден диоксид. Методът може да се използва в ями, тунели, контейнери или предварително запечатано помещение.</p> <p>Обикновено зашеметяване в случай на клане на свине.</p>	<p>Свине, животни от семейство порови, чинчили, птици с изключение на патици и гъски</p> <p>Клане единствено при свинете</p> <p>Други ситуации с изключение на клане при птици, животни от семейство порови, чинчили, свине.</p>	<p>Концентрация на въглероден диоксид.</p> <p>Продължителност на излагането.</p> <p>Максимален интервал между зашеметяването и клането (сек.) в случай на обикновено зашеметяване.</p> <p>Качество на газа.</p> <p>Температура на газа.</p>	Точка 7. Точка 8.
2	Въглероден диоксид на два етапа	<p>Последователно излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща до 40 % въглероден диоксид, а след загуба на съзнание следва по-висока концентрация на въглероден диоксид.</p>	<p>Птици</p> <p>Клане, унищожаване на огнище и други ситуации</p>	<p>Концентрация на въглероден диоксид.</p> <p>Продължителност на излагането.</p> <p>Качество на газа.</p> <p>Температура на газа.</p>	Не се прилага

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
3	Въглероден диоксид в комбинация с инертни газове	<p>Бързо или постепенно излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща до 40 % въглероден диоксид в комбинация с инертни газове, което води до аноксия. Методът може да се използва в ями, торби, тунели, контейнери или предварително запечатани помещения.</p> <p>Обикновено зашеметяване на свине, ако продължителността на излагане на поне 30 % въглероден диоксид е по-кратка от 7 минути.</p> <p>Обикновено зашеметяване на птици, ако общата продължителност на излагане на поне 30 % въглероден диоксид е по-кратка от 3 минути.</p>	<p>Свине и птици.</p> <p>Клане, унищожаване на огнище и други ситуации</p>	<p>Концентрация на въглероден диоксид.</p> <p>Продължителност на излагането.</p> <p>Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.) в случай на обикновено зашеметяване.</p> <p>Качество на газа.</p> <p>Температура на газа.</p> <p>Концентрация на кислород.</p>	Точка 8.
4	Инертни газове	<p>Бързо или постепенно излагане на животни, които са в съзнание, на смес от инертни газове като аргон или азот, което води до аноксия. Методът може да се използва в ями, торби, тунели, контейнери или предварително запечатани помещения.</p> <p>Обикновено зашеметяване в случай на клане на свине.</p> <p>Обикновено зашеметяване на птици, ако продължителността на излагане на аноксия е по-кратка от 3 минути.</p>	<p>Свине и птици.</p> <p>Клане, унищожаване на огнище и други ситуации</p>	<p>Концентрация на кислород.</p> <p>Продължителност на излагането.</p> <p>Качество на газа</p> <p>Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.) в случай на обикновено зашеметяване.</p> <p>Температура на газа.</p>	Точка 8.
5	Въглероден оксид (чист източник)	Излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща над 4 % въглероден оксид.	<p>Животни, отглеждани за добив на кожа, птици и прасенца.</p> <p>Ситуации с изключение на клане.</p>	<p>Качество на газа.</p> <p>Концентрация на въглероден оксид.</p> <p>Продължителност на излагането.</p> <p>Температура на газа.</p>	Точки 9.1, 9.2 и 9.3.
6	Въглероден оксид в комбинация с други газове	Излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща над 1 % въглероден оксид в комбинация с други токсични газове.	<p>Животни, отглеждани за добив на кожа, птици и прасенца.</p> <p>Ситуации с изключение на клане.</p>	<p>Концентрация на въглероден оксид.</p> <p>Продължителност на излагането.</p> <p>Температура на газа.</p> <p>Филтриране на машинно произведен газ.</p>	Точка 9.

Таблица 4 — Други методи

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
1	Поставяне на смъртоносна инжекция	Загуба на съзнание и чувствителност, последвана от необратима смърт, предизвикана от инжектиране на ветеринарни лекарства.	Всички видове. Ситуации с изключение на клане	Начин на инжектиране Използване на одобрени лекарства.	Не се прилага.

ГЛАВА II

Специални изисквания за някои методи

1. Устройство с непроницащ прихванат болт

При използването на този метод стопанските оператори внимават да бъде избегната фрактура на черепа.

Този метод се използва само за преживни животни с по-малко от 10 kg живо тегло.

2. Мацерация

Този метод осигурява незабавна мацерация и моментална смърт на животните. Устройството включва бързо въртящи се механично задвижвани умъртвяващи остриета или издатини от експандиран полистирен. Капацитетът на устройството е достатъчно голям, за да се гарантира незабавното умъртвяване на всички животни, дори ако са в голямо количество.

3. Пречупване на шийните прешлени и рязък удар в главата

Това не са рутинни методи, а се използват само при липса на други методи за зашеметяване.

Тези методи не се използват в кланиците, освен като резервен метод за зашеметяване.

Едно лице умъртвява чрез ръчно пречупване на шийните прешлени или чрез рязък удар в главата не повече от седемдесет животни на ден.

Ръчното пречупване на шийните прешлени не се използва при животни с над 3 kg живо тегло.

4. Зашеметяване с електрически ток единствено през главата

4.1. При използване на зашеметяване с електрически ток единствено през главата, електродите обхващат мозъка на животното и съответстват на неговия размер.

4.2. Зашеметяването с електрически ток единствено през главата се осъществява в съответствие с определената в таблица 1 минимална сила на тока.

Таблица 1 — Минимална сила на тока при зашеметяване с електрически ток единствено през главата

Категория животни	Говеда на възраст 6 месеца или повече	Говеда на възраст под 6 месеца	Овце и кози	Свине	Пилета	Пуйки
Минимална сила на тока	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

5. *Зашеметяване с електрически ток през главата и тялото*

5.1. Овце, кози и свине.

Минималната сила на тока при зашеметяване чрез електрически ток през главата и тялото е 1 ампер за овцете и козите и 1,30 ампера за свинете.

5.2. Лисици

Електродите се поставят в устата и ректума при сила на тока от минимум 0,3 ампера и минимален волтаж от 110 волта в продължение на най-малко три секунди.

5.3. Чинчили

Електродите се поставят от ухото до опашката при сила на тока от минимум 0,57 ампера за минимум 60 секунди.

6. *Зашеметяване на птици чрез електрически ток във водна баня*

6.1. Животните не се окачват, ако са твърде малки за оборудването за зашеметяване чрез електрически ток във водна баня или ако съществува вероятност окачането да доведе или да увеличи изпитваната болка (напр. видимо ранени животни). В тези случаи те се умъртвяват по алтернативен метод.

6.2. Халките за окачване са мокри преди живите птици да бъдат окачени и изложени на ток. Птиците се окачват за двата крака.

6.3. За посочените в таблица 2 животни зашеметяването чрез електрически ток във водна баня се осъществява в съответствие с минималната сила на тока, определена в същата таблица, а животните се излагат на този ток за минимална продължителност от поне четири секунди.

Таблица 2 — Изисквания за електричеството при оборудване за зашеметяване чрез електрически ток във водна баня (средни стойности за животно)

Честота (Hz)	Пилета	Пуйки	Патици и гъски	Пъпгъдъци
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA	45 mA
200—400 Hz	150 mA	400 mA	Не се разрешава	Не се разрешава
400—1 500 Hz	200 mA	400 mA	Не се разрешава	Не се разрешава

7. *Висока концентрация на въглероден диоксид*

За свине, животни от семейство порови и чинчили се използва минимална концентрация от 80 % въглероден диоксид.

8. *Въглероден диоксид, използване на инертни газове или комбинация от такива смеси от газове*

При никакви обстоятелства газовете не нахлуват в камерата или на мястото, където се намират животните за зашеметяване и умъртвяване по начин, който би могъл да доведе до изгаряния или възбуда от замръзване или липса на влага.

9. *Въглероден оксид (чист източник или в комбинация с други газове)*

9.1. Животните са под визуално наблюдение по всяко време.

9.2. Животните се вкарват едно след друго и преди да се вкара следващото животно, се проверява дали предходното е в безсъзнание или умъртвено.

9.3. Животните остават в камерата до умъртвяването им.

9.4. Може да се използва машинно произведен газ, който е специално приспособен за целите на умъртвяването на животни, при условие че лицето, което отговаря за умъртвяването, предварително провери дали използваният газ:

- а) е охладен в необходимата степен;
- б) е филтриран в необходимата степен;
- в) не съдържа никакви дразнещи частици или газове.

Съоръжението се изпитва всяка година преди осъществяването на умъртвяването на животни.

9.5. Животните не се вкарват в камерата, преди да бъде достигната минималната концентрация на въглероден оксид.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

РАЗПОЛОЖЕНИЕ, КОНСТРУКЦИЯ И ОБОРУДВАНЕ НА КЛАНИЦИТЕ

(посочени в член 14)

1. Всички видове съоръжения за настаняване

1.1. Вентилационните системи се проектират, изграждат и поддържат, така че да се осигури постоянно хуманно отношение към животните, като се вземе предвид очакваният диапазон от климатични условия.

1.2. При необходимост от механични средства за вентилация се предвиждат аларма за сигнализация и резервни съоръжения при спешни случаи на техническа неизправност.

1.3. Съоръженията за настаняване се проектират и изграждат, така че да се сведе до минимум рискът от нараняване на животните и появата на внезапен шум.

1.4. Съоръженията за настаняване се проектират и изграждат, така че да се улесни проверката на животните. Осигурява се подходящо фиксирано или подвижно осветление, което да позволява извършването на проверки на животните по всяко време.

2. Съоръжения за настаняване на животни, които не се доставят в контейнери

2.1. Оборите, коридорите и прокарите се проектират и изграждат, така че:

а) животните да се движат свободно в необходимата посока, като използват обичайното си поведение и без да се разсейват;

б) свинете или овцете да се движат една до друга, с изключение на прокарите, водещи до оборудването за фиксиране.

2.2. Рампите и мостовете се оборудват със странични предпазители, за да се гарантира, че животните не могат да паднат.

2.3. Системата за поене в оборите се проектира, изгражда и поддържа, така че всички животни да имат достъп до чиста вода по всяко време, без да се нараняват или да ограничават движенията си.

2.4. Когато се използва обор за изчакване, той се изгражда с издигнат под и здрави прегради, разположен между оборите за държане и прокарът, водещ до пункта за зашеметяване, и се проектира, така че животните да не се заклещават или стъпкват.

2.5. Подът се изгражда и поддържа, така че да се сведе до минимум опасността животните да се подхлъзнат, да паднат или да наранят крайниците си.

2.6. Когато кланиците разполагат с открити терени за настаняване без естествен подслон или сянка, се предвижда подходяща защита от неблагоприятни климатични условия. Когато липсва такава защита, тези терени за настаняване не се използват при неблагоприятни климатични условия. Когато липсва естествен воден източник, се осигуряват съоръжения за поене.

3. Оборудване и съоръжения за фиксиране

3.1. Оборудването и съоръженията за фиксиране се проектират, изграждат и поддържат с оглед:

а) оптимизиране на прилагането на методите за зашеметяване или умъртвяване;

б) предотвратяване на нараняванията или контузиите на животните;

в) свеждане до минимум на борбата и виковете при фиксиране на животните;

г) свеждане до минимум на времето, в което животните са фиксирани.

3.2. За животни от рода на едрия рогат добитък боксовете за фиксиране, използвани във връзка с употребата на пневматичен пистолет с прихванат болт, се оборудват с устройство, което ограничава както страничните, така и вертикалните движения на главата на животното.

4. Оборудване за зашеметяване чрез електрически ток (с изключение на оборудване за зашеметяване чрез електрически ток във водна баня)

4.1. Оборудването за зашеметяване чрез електрически ток е снабдено с устройство, което показва и записва данните за ключовите параметри на електричеството за всяко зашеметено животно. Устройството се поставя на ясно видимо място за персонала и издава ясен визуален и звуков сигнал, ако продължителността на излагане спадне под изискваното равнище. Тези записи се съхраняват най-малко една година.

4.2. Оборудването за автоматично зашеметяване чрез електрически ток, придружено от съоръжения за фиксиране, осигурява наличие на постоянен ток.

5. Оборудване за зашеметяване във водна баня

5.1. Линиите за окачване се проектират и разполагат, така че окачените на тях птици да не бъдат възпирани и животните да се смущават в минимална степен.

5.2. Линиите за окачване се проектират, така че окачените на тях птици да не висят в съзнание повече от една минута. Патици, гъски и пуйки обаче не следва да висят в съзнание повече от две минути.

5.3. Линията за окачване трябва да бъде леснодостъпна по цялата ѝ дължина до мястото, където влиза в съоръжението за попарване, в случай че се наложи преместване на животните от кланичната линия.

5.4. Размерът и формата на металните халки се съобразяват с размера на краката на птиците за клане, за да може да се осигури контакт с електрическия ток, без да се причинява болка.

5.5. Оборудването за зашеметяване във водна баня е снабдено с електрически изолирана входна рампа и се проектира и поддържа, така че да се предотврати преливането на вода на входа.

5.6. Съоръжението за водна баня се проектира, така че степента на потапяне на птиците да може лесно да се адаптира.

5.7. Електродите в оборудването за зашеметяване във водна баня се разполагат по цялата дължина на водната баня. Водната баня се проектира и поддържа, така че когато минават над водата халките да бъдат в постоянен контакт със заземения триещ пост.

5.8. За успокояване на птиците се изгражда съоръжение, което влиза в контакт с гърдите им, от мястото на окачване до мястото на влизане на птиците в съоръжението за зашеметяване във водна баня.

5.9. Осигурява се достъп до оборудването за зашеметяване във водна баня, за да бъде възможно обезкръвяването на зашеметени птици, които са останали във водната баня поради повреда или забавяне в линията.

5.10. Оборудването за зашеметяване във водна баня е снабдено с устройство, което показва и записва данните за използваните ключови параметри на електричеството. Тези записи се съхраняват най-малко една година.

6. Оборудване за зашеметяване на свине и птици с газ

6.1. Съоръженията за зашеметяване с газ, включително транспортните ленти, се проектират и изграждат с оглед:

а) оптимизиране прилагането на зашеметяването с газ;

б) предотвратяване на нараняванията или контузиите на животните;

в) свеждане до минимум на борбата и виковете при фиксиране на животните.

6.2. Съоръженията за зашеметяване с газ са оборудвани, така че да измерват постоянно, да показват и да записват концентрацията на газ и времето на излагане, и да издават ясен визуален и звуков сигнал, в случай че концентрацията на газ спадне под изискваното равнище. Устройството се поставя на ясно видимо място за персонала. Тези записи се съхраняват най-малко една година.

6.3. Съоръженията за зашеметяване с газ се проектират, така че дори при максимално допустимия капацитет животните да могат да лежат, без да се затискат едно върху друго.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ОПЕРАТИВНИ ПРАВИЛА ЗА КЛАНИЦИ

(посочени в член 15)

1. Пристигане, придвижване и манипулации с животните

1.1. Условието за хуманно отношение към всяка партида животни се оценяват системно при пристигането им от служителя, отговарящ за хуманното отношение към животните, или от лице, докладващо пряко на същия служител, за да се установят приоритетите, по-специално чрез определяне на това кои животни имат специфични нужди, свързани с хуманното отношение към тях, и какви са съответните мерки, които трябва да бъдат предприети.

1.2. Животните следва да се разтоварят възможно най-бързо след пристигането им и да се заколят след това без необосновано забавяне.

Бозайници, с изключение на питомни и диви зайци, които не са отведени до мястото за клане незабавно след пристигането им, се настаняват.

Животни, които не са заколени до 12 часа след пристигането им, се нахранват и впоследствие получават умерени количества храна на подходящи интервали. В тези случаи на животните се осигурява подходящо количество слама за постеля или подобен материал, гарантиращ съответното за вида и броя на животните удобство. Този материал гарантира ефикасен дренаж или да осигури подходящо абсорбиране на урината и изпражненията.

1.3. Контейнерите, в които се превозват животни, се поддържат в добро състояние, преместват се внимателно, по-специално ако дъното им е перфорирано или гъвкаво, и:

- а) не се хвърлят, изпускат или преобръщат;
- б) когато е възможно, се товарят и разтоварват хоризонтално и по механичен начин;

винаги когато е възможно, животните се разтоварват поединично.

1.4. Когато контейнерите са поставени един върху друг, се вземат необходимите предпазни мерки:

- а) за ограничаване попадането на урина и изпражнения върху намиращите се отдолу животни;
- б) за гарантиране стабилността на контейнерите;
- в) за гарантиране, че не се възпрепятства вентилацията.

1.5. При клането предимство пред останалите животни се дава на неотбитите животни, лактиращите млекодайни животни, родилите по време на транспортирането женски животни или доставените в контейнери животни. Ако това не е възможно, се предприемат мерки за облекчаване на страданията им, по-специално чрез:

- а) доене на млекодайните животни на интервали, не по-големи от 12 часа;
- б) осигуряване на подходящи условия за сучене и хуманно отношение към новородените животни, в случай че някое женско животно роди;
- в) осигуряване на вода за доставените в контейнери животни.

1.6. Бозайниците, с изключение на питомните и дивите зайци, които след разтоварване не се водят директно на мястото за клане, разполагат по всяко време с питейна вода от подходящи съоръжения.

1.7. Осигурява се равномерен поток от животни за зашеметяване и умъртвяване, за да се избегне необходимостта персоналът, извършващ манипулации, да подкарва животните от кошарите за държане.

1.8. Забранява се:

- а) удрянето или ритането на животните;

- б) натискането на която и да било особено чувствителна част на тялото по начин, предизвикващ болка или страдание, които могат да бъдат избегнати;
- в) вдигането или влаченето на животните за главата, ушите, рогата, краката, опашката или козината, или манипулации с тях по начин, причиняващ болка или страдание;

Въпреки това забраната да се вдигат животни за краката им не се прилага за птици, питомни и диви зайци.

- г) използването на остени или други остри инструменти.
- д) извиването, прегъването или счупването на опашките на животни или стискането на очите на животни.

1.9. Използването на електрошокови инструменти се избягва, доколкото е възможно. При всички случаи такива инструменти се използват само при възрастни говеда и свине, които отказват да се движат, и само когато има място да се придвижват напред. Електрошокът продължава не повече от една секунда, прилага се на съответен интервал от време и само върху мускулите на задните крайници. Електрошокът не се използва многократно, ако животното не реагира.

1.10. Животните не се завързват за рогата, разклоненията на рогата или ноздрите и крайници им не се завързват. Когато се налага животните да бъдат завързани, вържетата, връзките или другите използвани средства:

- а) са достатъчно здрави, за да не се скъсат;
- б) са такива, че при необходимост животното да може да лежи, да яде и да пие;
- в) са направени, така че да се избегне всякаква опасност от задушаване или нараняване и да бъде възможно бързото освобождаване на животните.

1.11. Животните, които не са в състояние да вървят, не се влачат до мястото за клане, а се умъртвяват на мястото, където лежат.

2. Допълнителни правила за бозайници в съоръжения за настаняване (с изключение на питомни и диви зайци)

2.1. Всяко животно разполага с достатъчно пространство, за да може да се изправя, да ляга и с изключение на самостоятелно държани говеда — да се обръща.

2.2. Животните се държат на сигурно място за настаняване и се вземат мерки, за да не избягат и да се защитят от хищници.

2.3. За всеки обор с ясен знак се посочва датата и времето на пристигане и с изключение на самостоятелно държани говеда — максималният брой животни, който може да се държи.

2.4. Във всеки работен за кланицата ден, преди да пристигнат животните се приготвят обори за изолиране на животни, изискващи специални грижи, които трябва да са готови за непосредствена употреба.

2.5. Общото и здравословното състояние на животните в съоръженията за настаняване се проверява редовно от служителя, отговарящ за хуманното отношение към животните, или от лице със съответната квалификация.

3. Обезкръвяване на животни

3.1. Когато зашеметяването, окачването, повдигането и обезкръвяването на животните се извършва от едно лице, това лице извършва всички тези операции последователно върху едно животно, преди да пристъпи към извършването на която и да е от тях върху друго животно.

3.2. В случай на обикновено зашеметяване или клане в съответствие с член 4, параграф 4, се прекъсват системно двете каротидни артерии или съдовете, от които те излизат. Пристъпва се към електрическа стимулация едва след като бъде проверено, че животното е в безсъзнание. Пристъпва се към допълнително почистване или попарване единствено след като бъде проверено, че липсват признаци за живот у животното.

3.3. Птиците не се колят с автоматични ножове, освен в случай че е възможно да се установи дали те действително са прекъснали и двата кръвоносни съда. Ако ножовете не са били ефективни, птицата се коли незабавно.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

СЪОТВЕТСТВИЕ МЕЖДУ ДЕЙНОСТИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ПРОВЕРКА НА КВАЛИФИКАЦИЯТА

(посочени в член 21)

Кланични операции, изброени в член 7, параграф 2	Тематични области за проверка на квалификацията
Всички операции, изброени в член 7, параграф 2, букви а)—г).	Поведение на животните, страдание на животните, съзнание и чувствителност, стрес при животните.
а) манипулации и грижа за животните, преди да бъдат фиксирани;	Практически аспекти на манипулациите и фиксирането на животните.
б) фиксиране на животните с цел зашеметяване или умъртвяване;	Познаване на указанията на производителите за вида на използваното оборудване за фиксиране при механично фиксиране
в) зашеметяване на животни;	Практически аспекти на техниките за зашеметяване и познаване на указанията на производителите за вида на използваното оборудване за зашеметяване. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване. Основна поддръжка и почистване на оборудването за зашеметяване и/или умъртвяване.
г) оценка на ефективното зашеметяване;	Контрол на ефективността на зашеметяването. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване.
д) окачване или повдигане на живи животни;	Практически аспекти на манипулациите и фиксирането на животните. Контрол на ефективността на зашеметяването.
е) обезкръвяване на живи животни;	Контрол на ефективността на зашеметяването и липсата на признаци на живот. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване. Подходящо използване и поддръжка на ножове за обезкръвяване.
ж) клане в съответствие с член 4, параграф 4.	Подходящо използване и поддръжка на ножове за обезкръвяване. Контрол на липсата на признаци на живот.
Операции по умъртвяване, изброени в член 7, параграф 3	Тематични области за проверка на квалификацията
умъртвяване на животни, отглеждани за добив на кожа.	Практически аспекти на манипулациите и фиксирането на животните. Практически аспекти на техниките за зашеметяване и познаване на указанията на производителите при оборудване за зашеметяване. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване. Контрол на ефективността на зашеметяването и потвърждение на смъртта. Основна поддръжка и почистване на оборудването за зашеметяване и/или умъртвяване.